

Sadie Jones: Kutsumattomat vieraat

LIISA RINNE (27.10.2017)

Keväinen idylli, ilmassa juhlan tuntua. Sadie Jonesin kolmas suomennettu romaani *Kutsumattomat vieraat* sijoittuu Englannin maaseudulle. Eletään tuhatyhdeksänsataaluvun alkupuolta, jonne joukko vieraita ja talon väkeä kokoontuvat juhlimaan talon tyttären, Emeralden, syntymäpäivää.

”Talo kiilteli ylpeänä.

Posliinikulhoissa ja lasiruukuissa oli pieniä puutarhasta kerättyjä kukkakimppuja: hyasintteja, kieloja ja narsisseja. Niiden ihmeellinen tuoksu sekoittui huonekaluvahan ja sinisen puusavun tuoksuun; se läpäisi kaikki huoneet ulottuen aina halleihin ja porraskäytäviin asti. Ja jos kulkija astui tulisijojen tuoksun täyttämästä viileästä käytävästä johonkin talon makuuhuoneista, hän kohtasi siellä kukkaruukkujen kosteiden orvokkien sekä puhtaiden lakanoiden ja prässättyjen tyynyliinojen kuuman tärkein hajun.”

Talon yllä leijuu kuitenkin menettämisen uhka. Talo on pahasti velkaantunut ja nyt vietettävä syntymäpäivä saattaa olla talon asukkaiden viimeinen yhteinen juhla.

Muun joukon käydessä juhlimaan, lähtee isäpuoli Manchesteriin selvittelemään raha-asioita. Isäpuolen matka luo tarinaan ajallisen jännitteen.

Sadie Jones kuljettaa tarinaa kepeästi, leikitellen. Kohtauksittain etenevä romaani johdattaa lukijan henkilöstä toiseen seuraten juhla valmisteluja, vieraiden vastaanottamista ja illallisen valmistamista. Ja tietysti ponin siirtymistä tallista nuorimman tyttären huoneeseen ikuistettavaksi tämän seinälle.

Oman lisänsä illan kulkuun tuo lähistöllä tapahtunut junaonnettomuus, jonka johdosta joukko loukkaantuneita matkustajia siirretään taloon odottamaan jatkotoimenpiteitä. Rähjäiset kolmannen luokan matkustajat luovat kontrastin parhaimpiinsa pukeutuneille juhlijolle.

Normeihin sidotut käyttäytymissäännöt pakottavat henkilöt tiettyihin muotteihin. Mikroskooppisen tarkasti Jones havainnoi ihmisluontoa ja sen selviytymistä

muuttuvissa olosuhteissa. Illan ja yön aikana juhlijoiden käyttäytyminen muuttuu, moraalit höllenee. Tarinan edetessä keskinäinen sanailu saa kipakampia sävyjä. Tunnelma tiivistyy heittäen aina vain tummempia varjoja talon käytäville.

Kuten esikoisromaanissa *Kotiinpaluu* huolella rakennettu esirippu heilahtaa ja takaa paljastuvat niin tarkoin varjellut salaisuudet kuin ihmisen alkukantaiset vaistotkin. Julman leikin myötä juhlijat tulevat todistaneeksi, miten ohut heitä suojaava säällisyyden verho lopulta onkaan.

”Patience haukkoi henkeään. Ernest tarttui siskoaan kädestä ja ajatteli, että jos hän koskaan ottaisi asiakseen turvautua väkivaltaan, tuo hetki oli tullut nyt, kun Clovis hymyili pahantahtoisesti pöydän toiselta puolen ja Patience kärvisteli kalpeana vierellä. Ernest ponnahti ylös, mutta Patience tarrasi häntä kädestä; Ernest puristi kouransa nyrkkiin, mutta Patience piteli niitä pienten kättensä otteessa. Lopulta Patienceen tarve pidätellä Ernestiä osoittautui suuremmaksi kuin tämän tarve murtaa Clovisin nenä, ja niin Ernest saatiin pysymään siskonsa vierellä.

Kukaan ei sanonut sanaakaan.

Clovis tunsi Charlien huokuvan hyväksyntää, ja hän itse koki tyytyväisyyttä siitä, että oli paljastanut Patienceelle tämän todelliset kasvot. Hän oli todistanut olevansa tätä parempi. Silti jokin osa hänestä – liian pieni osa, jotta sitä olisi voinut totella – oli eri mieltä ja häpeissään. Nuori neiti istui loukkaantuneena häntä vastapäätä.”

Yön kuluessa sovinnaisuuden alle haudatut toiveet ja intohimot nousevat pintaan. Talon nuoret ovat aikuisuuden kynnyksellä. Lapsuus on loppumassa ja edessä on avioliitto tai opiskelu – tulevaisuus, joka näyttäytyy epävarmana ja häilyväisenä.

Toisaalta muutos on väistämätön. Moderni maailma kammella käynnistettävine autoineen vyöryy väijäämättä kohti maaseudun rauhaa. Aika on muuttumassa. Ja kun uusi aamu jälleen tulee, näyttää tulevaisuuskin tuoreelta ja raikkaalta.

”Aamun kuluessa näemme Emeraldin ja Ernestin, jotka kaipaavat yhteistä aikaa voidakseen rauhassa vaalia yhtäläisyyksiään. He poistuvat puoleksi tunniksi ullakolle etsimään pölyistä mikroskooppia.

Ullakko – ah, mitä varastoituja unelmia ja nautintoja tahraisten verhojen ja huojuvien, korjausta odottavien pöytien joukkoon käytkeytyikään! He astuivat varovasti yli valonsäteitten, halki auringon nuolten.”

Shakespearen ja Austinin jalanjäljissä Jones maalaa taitavasti komedian koko skaalalla, mustasta vaaleanpunaiseen. Välillä todellisuuden rajat hämärtyvät. Asiat ja ihmiset eivät ole sitä miltä ne ovat alussa näyttäneet, vaan paljon absurdimpia.

Sadie Jones, *Kutsumattomat vieraat*, Otava, s.291, suom. Marianna Kurtto
Liisa Rinne on tamperelainen kirjailija ja kirjoittamisen maisteri Jyväskylän
yliopistosta